

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 749/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], maloletých [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], zastúpených zákonnou zástupkyňou – matkou [REDACTED], [REDACTED] právne zastúpených advokátkou JUDr. Michaelou Lapuníkovou, Stred 60/55, Považská Bystrica, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 400/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], maloletej [REDACTED], maloletého [REDACTED] a maloletého [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej aj „matka maloletých“), maloletej [REDACTED]

██████████, maloletého ██████████ a maloletého ██████████, zastúpených matkou maloletých, ██████████ (spolu ďalej aj „sťažovatelia“), všetkých právne zastúpených advokátkou JUDr. Michaelou Lapuníkovou, Stred 60/55, Považská Bystrica, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 400/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh, ako aj informácií získaných v súčinnosti s Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) a Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) vyplýva, že sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov sú účastníkmi konania o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im mala byť spôsobená z titulu neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv (na rodinný a súkromný život) tým, že žalovaný 1 pri dopravnej nehode usmrtil manžela ██████████ a otca maloletých sťažovateľov. O žalobe sťažovateľov okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 8 C 221/2008 z 5. októbra 2012 tak, že zaviazal žalovaného 1 (škodca, pozn.) k zaplateniu v rozsudku ustanovených súm a vo vzťahu k žalovanému 2 (Kooperatíva poisťovňa a. s., pozn.) žalobu zamietol. V rámci odvolacieho konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 9 Co 124/2014 z 10. apríla 2014 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovatelia podali vo veci dovolanie z 26. augusta 2014, o ktorom rozhodol dovolací súd v napadnutom konaní uznesením sp. zn. 7 Cdo 400/2015 zo 7. júna 2017 tak, že zrušil rozsudok krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu. Spis bol postúpený okresnému súdu 19. júna 2017. Najvyšší súd následne opravným uznesením sp. zn. 7 Cdo 400/2015 z 26. júla 2017 opravil nesprávne označenie odvolacieho súdu (Krajský súd v Prešove, pozn.), ktoré bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľov prostredníctvom okresného súdu 10. augusta 2017.

Dňa 28. septembra 2017 bol spis predložený krajskému súdu na ďalšie odvolacie konanie v zmysle pokynu najvyššieho súdu. Veci bola pridelená nová sp. zn. 11 Co 236/2017. Až po postúpení veci krajský súd doručoval uznesenie najvyššieho súdu

sp. zn. 7 Cdo 400/2015 zo 7. júna 2017 stranám sporu. Právnomu zástupcovi sťažovateľov bolo doručené 31. októbra 2017.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú:

„Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovatelia podali v zákonnej lehote v zmysle § 240 O. s. p. dovolanie z dôvodov v tomto dovolaní uvedených na Okresný súd Žilina. Zo strany Okresného súdu bolo sťažovateľom doručené na vedomie dňa 18. 05. 2015 Vyjadrenie odporcu 1/ k dovolaniu zo dňa 05. 05. 2015. Sťažovatelia uvádzajú, že už na tomto mieste možno vidieť priedahy v konaní, keď medzi podaním vyjadrenia odporcu 1/ k dovolaniu od podania samotného Dovolanía na Okresný súd prešlo deväť mesiacov.

Sťažovatelia nemajú vedomosť o tom, v akom čase bolo následne dovolanie odoslané na Najvyšší súd Slovenskej republiky, no podľa spisovej značky usudzujú, že tak bolo urobené v roku 2015.

Od doručenia Vyjadrenia odporcu 1/ k dovolaniu sťažovateľov dňa 22. 05. 2015 nemajú sťažovatelia žiadnu vedomosť o stave konania. Od tohto dátumu až do podania Sťažnosti sťažovateľov zo dňa 20. 06. 2017 prešli dva roky a dva mesiace. Od podania samotného dovolania dva roky a desať mesiacov.

V rámci tohto obdobia sťažovatelia neboli nečinní. Aktívne sa prostredníctvom právneho zástupcu informovali o stave konania, a to viackrát telefonicky. Sťažovatelia chápu, že najmä Najvyšší súd Slovenskej republiky má veľký nápad vecí, no v tomto prípade nešlo podľa názoru sťažovateľov o tak právne a skutkovo komplikovanú vec, ktorá by odôvodňovala také dlhé obdobia medzi jednotlivými úkonmi súdu.

Sťažovatelia podali dňa 20. 06. 2017 cestou právneho zástupcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky Sťažnosť pre porušovanie práva na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných priedahov sťažovateľov, keďže mali za to, že prešlo dostatočne dlhé obdobie a o stave konania mali len telefonické informácie v tom smere, že vec je v poradi.

Dňa 10. 08. 2017 bolo sťažovateľom cestou právneho zástupcu doručené oznámenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21.07. 2017, sp. zn. 7 Cdo 400/2017 o tom, že o dovolaní bolo rozhodnuté 07. 06. 2017 a že spis bol vrátený Okresnému súdu Žilina 19. 06. 2017.

Sťažovatelia očakávali, že rozhodnutie im bude doručené do mesiaca. No ani ku dňu spísania tejto sťažnosti nebolo rozhodnutie Najvyššieho súdu Bratislava z 07. 06. 2017 doručené ani sťažovateľom ani ich právnenému zástupcovi.

Naviac v oznámení Najvyššieho súdu Bratislava zo dňa 21. 07. 2017, ako odpovedi na Sťažnosť pre porušovanie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sťažovateľov zo dňa 20. 06. 2017, ktorá sťažnosť bola vyslovene určená do rúk predsedovi súdu (nie senátu 7 Cdo a ani k sp. zn. 7 Cdo 400/2015) nebolo odpovedané, či má predseda súdu za to, či došlo k prietahom v konaní alebo nie. Sťažovatelia ani nevedia uviesť, čo sa táto sťažnosť vôbec dostala do rúk predsedu súdu, ktorému bola vyslovene adresovaná...

Jediné čo bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené cestou Okresného súdu Žilina dňa 10. 08. 2018 bolo Opravné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. 07. 2018, 7 Cdo 400/2015-178. Ako už bolo vyššie uvedené, samotné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 07. 06. 2017 nebolo doručené. Aj toto ďalšie obdobie je možné považovať za ďalšie prietahy v konaní.

Sťažovatelia vyčerpali všetky možnosti pred podaním tejto sťažnosti, ktoré mali, aby sa dovolali svojho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Sťažovatelia nemajú inú možnosť ako sa obrátiť na Ústavný súd, aby tento svojim autoritatívnym rozhodnutím vyslovil porušenie ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Vo svojej podstate nejde o právne ani skutkovo zložitý prípad, ktorý by odôvodňoval tak zdĺhavé súdne konanie.

Nečinnosťou súdu dochádza k neustálemu predlžovaniu sporu. Podľa názoru sťažovateľov bolo postupom, resp. nepostupovaním súdu porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Toto je nezlučiteľné s imperatívom vyjadrenom v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľov a to do tej miery, že ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym a teda ho ohrozuje vo svojej podstate. Dovolanie bolo podané pred viac ako troma rokmi a vo veci bolo údajne rozhodnuté, no sťažovatelia nemajú do dnešného dňa doručené samotné rozhodnutie o dovolaní.“

Sťažovatelia sa domáhajú aj priznania finančného zadosťučinenia spolu v sume 3 750 €, čo odôvodňujú takto:

„skutočne dlhý čas žijeme my sťažovatelia v právnej neistote. Mne sťažovateľke 1/ bola spôsobená nielen materiálna, ale aj nemateriálna ujma, a to nielen mojej osobe, no najmä deťom. Ja sťažovateľka 1/ som prišla o manžela a živiteľa rodiny. Deti, sťažovatelia 2/, 3/ a 4/ prišli o otca, ktorého už nikdy nespoznajú. Sťažovateľ 4/ sa narodil po úmrtí manžela a otca. My sťažovatelia sme nie vlastnou vinou prišlo o najbližšieho človeka, člena rodiny. Svojim návrhom na Najvyšší súd Slovenskej republiky sme sa domáhali nápravy procesnej chyby v dôsledku ktorej bola zamietnutá žaloba vo vzťahu k odporcovi 2/ a ktorý by mal byť podľa poslednej aktuálnej judikatúry ústavného súdu (uznesenie ÚS SR z 16. 10. 2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016) pasívne legitimovaný a mal by plniť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia najmä deťom, ktorá ujma je nespochybniteľná a ktorú silne pociťujeme doteraz. Ja sťažovateľka 1/ sa starám o tri deti. Ako bolo uvedené, sťažovateľ 4/ mal. ██████████ sa narodil po úmrtí manžela, tento svojho otca nikdy nevidel a ani ho už nespozná nie vlastnou vinou. Odporca 1/ doposiaľ z nemajetkovej ujmy neuhradil nič a o to viac to je pre nás sťažovateľov traumatizujúce.

Postavenie sťažovateľov a absolútna nedôvera v súdnictvo je umocnené tým, že o prietáhoch v konaní už rozhodoval ústavný súd nálezom z 16. 08. 2012, IV. ÚS 207/2012-24, v ktorom o sťažnosti sťažovateľov na prietahy v konaní na Okresnom súde Žilina vedenom pod sp. zn. 8 C 221/2008 rozhodol tak, že ich právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené bolo. Teda zo strany sťažovateľov ide už o druhú sťažnosť v rámci súvisiaceho konania, čo je pre nich frustrujúce a narúša to ich dôveru v súdnictvo SR na všetkých stupňoch, keď to opätovne vyzerá tak, že sťažovatelia sa dočkajú rozhodnutia až po intervencii ústavného súdu.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, priznal im primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 750 € a uložil najvyššiemu súdu povinnosť uhradiť im trovy konania v sume 660,04 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ešte pred preskúmaním sťažnostnej argumentácie sťažovateľov ústavný súd považuje za potrebné poukázať na § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Ústavný súd konštatuje, že podľa petitu sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť (výlučne) postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní.

Vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd opakovane pripomína, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy,

sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Pri posudzovaní sťažností, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zároveň vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej poskytuje tomuto právu ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu tohto práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemôže dochádzať k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02).

V posudzovanej veci sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom dovolacieho súdu v napadnutom konaní. Najvyšší súd o dovolaní v napadnutom konaní rozhodol uznesením sp. zn. 7 Cdo 400/2015 zo 7. júna 2017 (v spojení s opravným uznesením z 26. júla 2017, pozn.), t. j. ešte pred doručením sťažnosti sťažovateľov ústavnému súdu. V súčinnosti s okresným súdom ústavný súd zistil, že pri doručovaní označených rozhodnutí najvyššieho súdu došlo zavinením okresného súdu k pochybeniu, ktoré spočívalo v tom, že súd prvého stupňa doručoval stranám sporu len opravné uznesenie dovolacieho súdu. Toto pochybenie následne odstránil až krajský súd, ktorý predmetné uznesenie stranám sporu doručil (sťažovateľom prostredníctvom ich právneho zástupcu 31. októbra 2017), t. j. ešte pred rozhodovaním ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľov.

Pochybenie okresného súdu pri doručovaní rozhodnutí najvyššieho súdu považuje ústavný súd síce za závažné, ale v okolnostiach posudzovanej veci podľa jeho názoru nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, keďže dovolací súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (16. októbra 2017) už vo veci meritórne rozhodol 7. júna 2017, resp. (spojení s opravným uznesením) 26. júla 2017 a už ani nemal v dispozičnej sfére

súdny spis, ktorý odstúpil okresnému súdu 19. júna 2017, pričom pochybenie okresného súdu, ktorého postup sťažovateľa nenamietajú, nemožno spravodlivo pričítať na ťarchu najvyššieho súdu. Navyše, vo veci samej už prebieha od 28. septembra 2017 odvolacie konanie pred krajským súdom v súlade s rozhodnutím dovolacieho súdu zo 7. júna 2017.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľom obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti došlo v napadnutom konaní k neodôvodneným prieťahom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2017